

ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ»

του κ. Κωνσταντίνου Παπαχριστοδούλου,
Προέδρου του Δ.Σ. της Π.Ε.Γ.

(α' μέρος)

Η «Νέα Έποχή». Το Οικοδόμημα, οι Βασικές Αρχές, Προβληματική

«Νέα Έποχή», «New Age», «Έποχή του Ύδροχόου». Πρόκειται για όρολογίες που χαρακτηρίζουν την εποχή μας. Πολλές φορές όταν μιλάμε για τη «Νέα Έποχή» υπάρχει η εντύπωση ότι αποτελεί μία συγκεκριμένη οργάνωση, με αρχηγό, μέλη και καθορισμένη διδασκαλία. Αυτό δεν είναι αληθές. Πρόκειται για ένα κίνημα, μία τάση, ένα ρεύμα. Άκόμα και «μόδα» θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε αυτό το φαινόμενο, που σαν «τσουνάμι» έχει κατακλύσει τις δυτικές κοινωνίες και απειλεί το ευρωπαϊκό οικοδόμημα αξιών. Ένα οικοδόμημα που στηρίζεται στο αρχαίο Έλληνικό ιδεώδες και στις αξίες και τα διδάγματα του Χριστιανισμού.

Οι βασικές αρχές της «Νέας Έποχής» είναι απόλυτως ξένες προς το Χριστιανισμό και την Ορθόδοξη πίστη ειδικότερα. Έχουμε να κάνουμε με νέα κοσμολογία, νέα ανθρωπολογία, νέα θεολογία και νέα αντίληψη περιήθικης.

Ως κοσμοθεωρία απαντάται σε έξωχριστιανικές θρησκείες. Σύμφωνα μ' αυτήν, η ανθρωπότητα περνάει από συνεχή έναλλαγή ορισμένων εποχών και δεν ακολουθεί ορίζοντα τροχιά.

Ο μοντέρνος όρος «New Age» είναι παρμένος από την αστρολογία. Οι αστρολόγοι ισχυρίζονται ότι ο ήλιος μας και η οικογένεια των πλανητών του, «περιστρέφονται γύρω από ένα κεντρικό ήλιο, ο οποίος βρίσκεται εκατομμύρια μίλια μακριά και ότι απαιτείται περίπου μια περίοδος γύρω στα 26.000 χρόνια για να κάνει μία περιστροφή. Αυτή

ή τροχιά καλείται Ζωδιακός κύκλος και διαιρείται σε 12 ζώδια»¹.

Για να περάσει το ήλιακό σύστημα ένα από τα ζώδια αυτά χρειάζεται κάτι παραπάνω από 2.100 χρόνια. Αυτός ο χρόνος λογίζεται ως μία «Κοσμική Έποχή» ή «Διανομή».

Οι πιστοί της «Νέας Έποχής» ισχυρίζονται ότι κατά την εποχή της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ο ήλιος μπήκε στο ζώδιο των Ιχθύων και άρχισε η «Έποχή των Ιχθύων». Ήταν η εποχή που έζησε ο Χριστός, η εποχή του Χριστιανισμού. Γι' αυτό και το σύμβολο του Χριστού ήταν ο Ιχθύς.

Η «Έποχή των Ιχθύων» λογίζεται από τους οπαδούς της New Age σαν εποχή περιορισμού και στενότητας. Σ' αυτήν δηθεν, κυριαρχούσαν οι έντολες, ο έλεγχος των ιερέων, η δίωξη των ελεύθερα σκεπτομένων ανθρώπων, η εποχή των πολέμων, της αποικιοκρατίας, της καταστροφής της φύσης. Αυτή λοιπόν η εποχή, κατ' αυτούς, τελειώνει και αρχίζει η «Νέα Έποχή», ή «Έποχή του Ύδροχόου»²!

Βασική αρχή στη διδασκαλία της «Νέας Έποχής» είναι η «όλιστική» θεώρηση του κόσμου. Δηλαδή, ότι τα πάντα αποτελούν «έκροές» και εκφάνσεις μίας απρόσωπης θείας ουσίας, μίας «υπερσυμπαντικής συνειδητότητας». Οι άνθρωποι αποτελούμε πεσμένα κομμάτια αυτής της θείας ουσίας, ενώ η βασική προσπάθεια των όντων πρέπει να κατατείνει στην επιστροφή στον ώκεανό της «θείας» αυτής ουσίας. Αποτέλεσμα αυτής της διδασκαλίας ή θεωρίας του «Κάρμα» και της μετεν-

1. «Παραψυχολογία», τεύχος 3/1981, σελ. 12.

2. «Αποκρυφισμός, Γκουρουϊσμός, Νέα Έποχή», π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου, Δ' έκδοση 1997, σελ. 8.

σάρκωσης, τῆς ἀνακύκλησης τῶν ἐποχῶν καὶ τῆς ἔλευσης διαφόρων «φωτισμένων ὄντων» ποὺ θὰ μᾶς ὀδηγήσουν στὴν ἐξέλιξη.

Στὸ κέντρο αὐτῆς τῆς θεωρίας βρῖσκεται ἡ διδασκαλία γιὰ τὴν ἔλευση τοῦ νέου Μεσσία. Κάθε ἐποχὴ ἔχει τὸ Μεσσία της. Ἡ Ἐποχὴ τῶν ἰχθύων εἶχε Μεσσία τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ ἐποχὴ τοῦ Ὑδροχόου...; Ἐδῶ περιπλέκονται τὰ πράγματα ἀφοῦ ἡ «Νέα Ἐποχὴ» ἔχει μίαν ἐντελῶς διαφορετικὴ ἀντίληψη περὶ τοῦ τί εἶναι Μεσσίας ἀπ' αὐτὴ ποὺ ἔχει ὁ χριστιανισμός.

Γιὰ τὴ «Νέα Ἐποχὴ», ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸ καὶ ἀνεπανάληπτο πρόσωπο, τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος σαρκώθηκε καὶ ἔδρασε σὲ συγκεκριμένο τόπο καὶ χρόνο μὲ σκοπὸ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τὴ δυνατότητα τῆς θέωσης τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὴ εἶναι ἡ περὶ Χριστοῦ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μεσσίας τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἢ «**Ἀβατάρ**» ὅπως συνηθίζεται νὰ λέγεται, εἶναι ἓνα πρόσωπο τὸ ὁποῖο «ἐνσαρκώνει» μίαν «κατάσταση χριστοῦ», τὴν λεγόμενη «χριστικὴ κατάσταση». Ἡ κίνηση τῆς «Θεοσοφίας» ὑπογραμμίζει ὅτι κάθε φορὰ ποὺ οἱ καιροὶ ὠριμάζουν καὶ ἡ ἐπίκληση τῶν μαζῶν γίνεται διαπεραστική, ἔρχεται ἓνας Ἀβατάρ-Χριστός. Ἡ ἔλευση τοῦ Χριστοῦ τοῦ Ὑδροχόου ἀποτελεῖ κατὰ τὴν κίνηση «ἓνα πνευματικὸ γεγονός», ποὺ θὰ φέρει «μεγάλες ἀλλαγές ἢ ἀποκαταστάσεις» καὶ θὰ ἐγκαινιάσει ἓνα «καινούριο πολιτισμὸ»³.

Πολλὲς φορὲς ὁ Χριστὸς τοποθετεῖται στὸ ἴδιο ἐπίπεδο μὲ τους: Σωκράτη, Βούδα, Κομφούκιο, Κρίσνα, ἀλλὰ καὶ νεότερους ὅπως: Σάτυα Σάϊ Μπάμπα, Μοῦν, Σατυανάντα, ἀλλὰ καὶ Ἕλληνες ὅπως ὁ Διονύσης Δώριζας, ποὺ πίστευε ὅτι εἶναι ὁ Χριστὸς τῆς «Νέας Ἐποχῆς». Ὅλοι αὐτοί, μαζὶ καὶ ὁ Χριστός, σύμφωνα μὲ τὴ «Νέα Ἐποχὴ», ἀποτελοῦν τοὺς «Μεγάλους Μύστες» τῆς ἀνθρωπότη-

τας. «Φωτισμένους» δηλαδὴ ποὺ «θυσιάσαν» τὴν ἀπορρόφησή τους ἀπὸ τὸν «ἄπειρο θεϊκὸ ὠκεανό», γιὰ νὰ παραμείνουν στὴ γῆ καὶ νὰ καθοδηγήσουν τοὺς ἀνθρώπους.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ χρειάζεται νὰ γίνῃ ἀναφορὰ στὴ δευτέρη βασικὴ διδασκαλία τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ποὺ ἀφορᾷ στὸ «Κάρμα» καὶ τὴ Μετενσάρκωση. Σύμφωνα μ' αὐτὴν, ἓνα ὄν⁴, μετὰ τὸν βιολογικὸ του θάνατο ἐπανέρχεται καὶ πάλι στὴ ζωὴ μὲ ἓνα νέο σῶμα. Ἔτσι ἡ ψυχὴ ὑπόκειται σὲ ἀτελείωτο κύκλο γεννήσεων καὶ θανάτων, ποὺ ἐπαναλαμβάνονται σὰν συνεχῆς βασανισμὸς (Samsara). Ἀπὸ αὐτὸ τὸ βασανισμὸ ὑπόσχεται νὰ ἐλευθερώσει τὸν ἄνθρωπο ὁ Γκουρού-Μεσσίας καὶ ἡ ὀργάνωση μὲ τὶς τεχνικὲς της.

Ἡ δύναμη ποὺ κρατᾷ τὸν ἄνθρωπο αἰχμάλωτο στὴ Samsara, εἶναι ὁ νόμος τοῦ «Κάρμα». Σύμφωνα μὲ αὐτὴ τὴ διδασκαλία, κάθε καλὴ ἢ κακὴ πράξη ἔχει ἐπακόλουθα ποὺ ἐνεργοῦν καὶ πέρα ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζωὴ. Ὅλες οἱ συσσωρεύσεις τοῦ «Κάρμα», ἀπὸ προηγούμενες ζωές, εἶναι ἐκείνες ποὺ προσδιορίζουν τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴ γῆ, τὴν ὁποία πρέπει νὰ ζήσει, προκειμένου νὰ πληρώσει τὸ «Κάρμα» του. Ἡ λέξη προέρχεται ἀπὸ τὴ ρίζα «Κρί», ποὺ σημαίνει «ἐνεργῶ», «πράττω». Σημαίνει κυρίως τὴν ἐνέργεια. Τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα καὶ τὰ βάσανα ὀφείλονται ἀκριβῶς στὸ νόμο τοῦ «Κάρμα», ποὺ ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπο νὰ ξαναέρχεται στὴ ζωὴ προκειμένου νὰ ξεπληρώσει τὴ συσσωρευμένη ἐνέργεια, ἀπὸ τὴν προηγούμενη ζωὴ. Σύμφωνα μὲ ἓνα περιοδικὸ αὐτοῦ τοῦ χώρου⁵: «Υπάρχει ὁ πόνος, ἡ δυαδικότητα, ἡ ἐπαναγέννηση, τὸ κάρμα. Δηλαδὴ μὲ λίγα λόγια ὑπάρχουν τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα καὶ τὰ βάσανα». Ἔτσι λοιπόν, ὁ κακὸς ἄνθρωπος δὲν εἶναι στὴν οὐσία κακός, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκπληρώσει τὸ «Κάρμα» του. Ὁ ἄδικος τὸ ἴδιο, τὸ ἴδιο ὁ τύραννος καὶ ὁ ἐγκληματίας· ἀλλὰ

3. «Ἡ ἐπανεμφάνιση τοῦ Χριστοῦ», Ἀλίκη Μπέιλη, ἔκδοση LPL, σελ. 10.

4. «Ἀποκριφισμὸς Γκουρούισμὸς Νέα Ἐποχὴ». π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Δ' ἔκδοση 1997, σελ.13.

5. «Γιόγκα» τεύχος 1/1982, σελ. 7.

καὶ ὁ φτωχὸς καὶ ὁ καταπιεσμένος. Ἀπλῶς, σὲ προηγούμενη ζωὴ ἦταν κακοί, προκαλοῦσαν ἀδικίες τὶς ὁποῖες καὶ πληρώνουν στὴν παρούσα ζωὴ.

Πάνω σ' αὐτὲς τὶς βασικὲς ἀρχὲς στηρίχθηκε τὸ οἰκοδόμημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ὅπως αὐτὸ ἀναπτύχθηκε κατὰ τὴ δεκαετία τοῦ '90. Ἐνα Βουδιστικὸ, ἀνατολικῆς καὶ «Θεοσοφικῆς» προέλευσης θεωρητικὸ κατασκευάσμα, προσαρμοσμένο κατάλληλα στὴ νοοτροπία τοῦ δυτικοῦ ἀνθρώπου. Ἐτσι ἀναπτύχθηκε ἓνα κύμα Γκουρουϊστικῶν, ἀποκρυφιστικῶν καὶ νεογνωστικῶν ομάδων, ποὺ κατέκλυσαν τὸ δυτικὸ κόσμον προσπαθώντας νὰ ὑποτάξουν τὸν κενὸ ἀπὸ πνευματικὴ ἐμπειρία, σύγχρονο ἄνθρωπο. Ἡ εἰσβολὴ ἦταν ἐντυπωσιακὴ καὶ τὰ θύματα τόσα πολλὰ, ὥστε κάποιες κυβερνήσεις, ἀλλὰ καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, ἀνησύχησαν· μελέτησαν τὸ φαινόμενο καὶ ἔλαβαν μέτρα. Ἐτσι, ἔχουμε σήμερα ἐκθέσεις ποὺ ὀνομάζουν ἐπίσημα τὶς ομάδες αὐτὲς «καταστροφικὲς λατρεῖες», «destructive cults» ἢ «θρησκείες τῆς νεότητος», διότι τὰ περισσότερα θύματα εἶναι νεαρὰ στὴν ἡλικία.

Ἡ κατάσταση εἶναι σήμερα ὅμως ἀρκετὰ διαφορετικὴ καὶ ἰδιαίτερος ἀνησυχητικὴ. Ἡ «Νέα Ἐποχὴ» σὰν γιγάντια ὀμπρέλα καλύπτει ἓνα τεράστιο πλῆθος τάσεων, ομάδων, θεωριῶν, πρακτικῶν, θρησκευτικῶν καὶ μὴ «σεκτῶν». Ἐνα τεράστιο δίκτυο ποὺ ἐκτείνεται ἀπὸ τὶς «ἐναλλακτικὲς θεραπείες» μέχρι τὸ Σατανισμὸ. Ἡ κατάσταση ἀποτελεῖ μίαν πραγματικὴν σύγχρονη Βαβέλ. Ἡ σύγχυση εἶναι πολλὲς φορὲς τόσο μεγάλη καὶ οἱ τεχνικὲς ἀλλοίωσης τοῦ χριστιανικοῦ φρονήματος τόσο λεπτὰ καλυμμένες ὥστε δὲν εἶναι σπάνιο τὸ φαινόμενο νὰ παρασύρονται σὲ ἐπικίνδυνες ἀτραποὺς ἀκόμα καὶ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας.

Θὰ προσπαθήσουμε νὰ παραθέσουμε ἐπιγραμματικὰ τὶς περισσότερες σύγχρονες ἐκφάνσεις τῆς «Νέας Ἐποχῆς» προκειμένου νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸ τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος καὶ οἱ ἀπειλὲς ποὺ δέχονται τὰ παιδιὰ μας ἀλλὰ καὶ οἱ γονεῖς ἀπὸ αὐτὸ ποὺ πολὺ εὔστο-

χα ὀνόμαζε ὁ π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος «πλάνη τοῦ ὄφρα».

Γκουρουϊσμός.

Ἐνας μεγάλος ἀριθμὸς ὀργανώσεων-«σεκτῶν» ἔχει νὰ κάνει μὲ βουδιστικὲς-ἰνδουιστικὲς διδασκαλίες. Πρόκειται γιὰ τὶς ομάδες ποὺ εἶναι γνωστὲς ὡς Γκουρουϊστικὲς ἀπὸ τὸν ἀρχηγό τους, ποὺ προσφωνεῖται Γκουρού. Πρόκειται γιὰ τὸ δάσκαλο τῆς ὀργάνωσης -αὐτὸν ποὺ «σημαίνει φῶς, φῶτιση, ἀκτινοβολία, αὐτὸν ποὺ διαλύει τὸ σκοτάδι». ⁶ Συνήθως πρόκειται γιὰ ἓνα πρόσωπο ποὺ ἀπαιτεῖ ἀπόλυτη καὶ τυφλὴ ὑπακοὴ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ὀργάνωσης. Οὐσιαστικὰ ὁ ἴδιος ἀποτελεῖ τὸ κέντρο ἀναφορᾶς κάθε ὀπαδοῦ-θύματος. Ἐδῶ, αὐτὸς ποὺ σώζει τὸν ἄνθρωπο δὲν εἶναι ὁ Θεὸς ἀλλὰ ὁ Γκουρού. Σύμφωνα μὲ τὴν Γκουρού- Γίτα ὁ Γκουρού «εἶναι ἡ ἀνώτατη θεότης. Τίποτα δὲν ὑπάρχει ἀνώτερο ἀπὸ αὐτόν... Ἄν ὁ Σίβα ὀργιστεῖ, θὰ σὲ σώσει ὁ Γκουρού, ἀλλὰ ἂν ὀργιστεῖ ὁ Γκουρού κανένας δὲ θὰ σὲ σώσει... ὁ γκουρού εἶναι στὴν πράξη ὀλόκληρο τὸ σύμπαν». ⁷ Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς πίστεως εἶναι ἡ λατρεία τοῦ Γκουρού. Ὑπάρχουν ομάδες ποὺ τὰ μέλη τοὺς πίνουν ἀκόμα καὶ τὸ νερὸ μὲ τὸ ὁποῖο ὁ Γκουρού ἔπλυνε τὰ πόδια του θεωρώντας τὸ ἁγιασμένο. Οἱ ομάδες αὐτὲς συνήθως λειτουργοῦν σὲ κοινόβια ὅπου τὰ μέλη ὑποβάλλονται σὲ ἐξαντλητικὲς τεχνικὲς καὶ σὲ ἐξοντωτικὴ ἐργασία ὥστε νὰ νεκρώσουν τὴ σκέψη καὶ νὰ μὴν συσσωρεύουν «Κάρμα», ποὺ θὰ χρειαστεῖ νὰ ξεπληρώσουν σὲ ἐπόμενη ζωὴ. Πρόκειται γιὰ τὴν ἀπόλυτη ἐξαφάνιση τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀποκρυφισμός.

Κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλα τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ βρίσκεται ἓνα πλῆθος ομάδων, κινήσεων καὶ τάσεων. Πρόκειται γιὰ τὴ μεγαλύτερη

6. «Φῶς στὴ σχέση Γκουρού καὶ μαθητῆ», Σατυανάντα Σατσουάτι, Ἐκδοσὴ Σατυανάντασαρμ, Ἀθήνα 1984, σελ. 176.

7. Shri Guru Gita, 1976, σελ. 34 ἐξ.

ΟΙ ΑΝΤΙΤΡΙΑΔΙΚΟΙ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΙΑΝΟΙ

του Πρωτοπρ. Βασιλείου Γεωργοπούλου Δρ. Θ.

Οι αντιτριαδικοί Πεντηκοστιανοί είναι ένας κλάδος της παγκόσμιας Πεντηκοστιανής Κίνησης, όπου τό κύριο χαρακτη-ριστικό του είναι ή απόρριψη του μυστηρίου της Άγίας και Όμοουσίου και Άδιαιρέτου Τριάδος. Ό έν λόγω κλάδος της Πεντηκοστιανής αίρετικής κίνησης είναι διεθνώς γνωστός μέ τίς όνομασίες «*Jesus Only*» και «*Κίνημα της ένότητας*» (Oneness)¹.

1. Η ιστορία τών

Άντιτριαδικών Πεντηκοστιανών

Η αντιτριαδική Πεντηκοστιανή Κίνηση έμφανίστηκε λίγο πρίν τόν Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, τόν Άπρίλιο του 1913 στό Arroyo Seco κοντά στό Λός Άντζελες τών Η.Π.Α. Πρωταγωνιστές και θεωρητικοί της ύπήρξαν οί Πεντηκοστιανοί F. J. Ewart, G. Studd, H. Morse,

1. Για τούς αντιτριαδικούς Πεντηκοστιανούς βλ. E. Calvin Beisner, *Jesus Only Churches*, 1998. David Reed, *Oneness Pentecostalism*, στό *The New International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, 2002, σσ. 933 - 950. L. A. Nichols - G. A. Mather - A. J. Schmidt, *Encyclopedic Dictionary of Cults, Sects and World Religions*, 2006, σσ. 221-225.

G. Haywood και κυρίως ό R. E. McAlister ό ίδρυτής της πρώτης κοινότητας Πεντηκοστιανών στόν Καναδά. Η Τριαδικότητα του Θεού άμφισβητήθηκε ευθέως άπό τήν άρχή². Πολλοί Πεντηκοστιανοί πού άποδέχθηκαν τίς αντιτριαδικές άπόψεις ξαναβαπτιζόνταν πάλι μεταξύ τους στό όνομα μόνο του Ίησου.

Οί αντιτριαδικές άντιλήψεις διαδόθηκαν γρήγορα μεταξύ τών διαφόρων Πεντηκοστιανών κοινοτήτων, δημιουργώντας, ταυτοχρόνως, έστίες έντασης και άναταραχής. Για μία άκόμη φορά τό χάος του Πεντηκοστιανισμού, μεταξύ τών αντιτριαδικών και όσων Πεντηκοστιανών θεωρούσαν τίς αντιτριαδικές άντιλήψεις ως αντιβιβλικές, ξαναέκανε αισθητή τήν παρουσία του, κατά τρόπο πού δέν έπιδεχόταν άμφισβήτηση.

Συνέπεια αυτών τών διαφωνιών ύπήρξε ή διάσπαση πού έπακολούθησε. Δημιουργήθηκαν έπιμέρους αντιτριαδικές κινήσεις και ομάδες. Οί ομάδες αυτές, άργότερα, προχώρησαν σέ διάφορες μορφές συμφωνίας και σχήματα ένότη-

2. Βλ. *Handbuch Religiöse Gemeinschaften und Weltanschauungen*, 2000³, σ. 146.

Ίσως άπειλή σε σχέση με άλλες, κυρίως όσον άφορᾶ τὰ παιδιά. Οί διδασκαλίες του Άποκρυφισμού είναι διάχυτες σήμερα σε κάθε είδους έντυπο, στην τηλεόραση και τόν κινηματογράφο και τό χειρότερο στα παιδικά βιβλία και παιχνίδια. Άποκρυφισμός σημαίνει τή μυστική, τήν άπόκρυφη γνώση. Αυτή πού μπορεί νά άποκτήσει κανείς μετά άπό είδική μύηση. Ό όρος δικαιολογείται άπό διπλή άποψη. Τόσο σχετικά με τό άντικείμενο της διδασκαλίας (άπόκρυφες δυνάμεις) όσο και με τό γεγονός ότι ή διδασκαλία τηρείται μυσ-

στική. Οί κυριότερες έκφράσεις του Άποκρυφισμού είναι ή «Θεοσοφία», ό Πνευματισμός, ή Παραψυχολογία, ή Μαγεία, ή Άστρολογία, ό Σαμανισμός, ή Καββάλα (Καμπαλά), ό Σατανισμός και γενικά κάθε παραφυσική ένασχόληση. Θα ήταν άτελέσφορο νά αναφερθούμε άναλυτικά σε κάθε έναν άπό αυτούς τούς κλάδους του Άποκρυφισμού. Μπορούμε όμως νά σταχυολογήσουμε μερικά παραδείγματα παρμένα άπό τό περιεχόμενο παιδικών ταινιών και παιχνιδιών.

(Συνέχεια στό έπόμενο)